



Stowarzyszenie „Res Carpathica”

Biuletyn nr 20 * maj-czerwiec 2019

Red: Jan Skłodowski, Witold Grzesik

Drogie Koleżanki, Drodzy Koledzy,

zamykamy drugą dziesiątkę edycji naszego informatora. To ostatni biuletyn przed tegorocznymi wakacjami. Liczymy na to, że kolejny jego numer przyniesie interesujące relacje z letnich podróży i wędrówek, bez wątpienia także karpackimi szlakami.

Teraz jest dobra pora, by życzyć Wam niezapomnianych na nich wrażeń, z oczekiwaniem na interesujące ich zapisy uczynione przez Was słowem, fotografią oraz rysunkiem.

Nowi Członkowie

Witamy naszych nowych Kolegów — Agnieszkę Bogucką z Warszawy, Krystynę Orłowicz z Paryża i Mieczysława Wójtowicza z Lublina. Życzymy im — i nam — wspólnej owocnej współpracy.

Academia ”Res Carpathica”

Tradycyjnie w Centrum im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, przy ul. Czerniakowskiej 178A w Warszawie (Solec-Powisłe) odbyło się 8 maja ostatnie przed wakacjami spotkanie, podczas którego nasz Kolega dr Wojciech Włoskowicz (z Instytutu Języka Polskiego PAN) przedstawił wykład „Nazwy geograficzne Huculszczyzny w języku polskim: między adaptacją a cytatem” .

Kolejne spotkanie planowane jest na dzień 9 października. Tego dnia Maciej Bohosiewicz z Fundacji Ormiańskiej, także nasz Kolega, przedstawi wykład na temat historii i dziedzictwa kulturowego Ormian na Pokuciu (na południowym wschodzie dawnej Rzeczypospolitej). Będzie to pierwsze nasze spotkanie karpackie po tegorocznych wakacjach. O listopadowej prelekcji powiadomimy w późniejszym terminie. Będziemy wdzięczni za Wasze propozycje tematyki spotkań oraz prelegentów.

Zebranie Zarządu Stowarzyszenia

Odbyło się ono 12 czerwca w Studium Europy Wschodniej przy ul. Oboźnej 7 lok. 55, o godz. 18 - obecni: Jerzy Barcikowski, Witold Grzesik i Jan Skłodowski.

Tematyka spotkania:

- Podsumowanie Spotkań na Pokuciu II — Warsztatów Rafajłowskich 2019. Przebiegły zgodnie z ustalonym wcześniej programem, przy uczestnictwie ze strony polskiej 46 osób (z Warszawy, Gdańska, Łodzi, Krakowa, Lublina, Rzeszowa, Przemyśla, Krosna, nawet Paryża i Genewy). Współorganizatorzy imprezy ze strony ukraińskiej — Przykarpaccy Uniwersytet Narodowy, Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku oraz Wiejska Rada w Bystryci — dołożyli wszelkich starań, by była ona jak najbardziej udana. Dobrze też ocenili program i przebieg Spotkań, co wyraziło się intencją wspólnego zorganizowania podobnych kolejnych, więc Spotkań na Pokuciu III w 2021 roku. Organizatorem całości przedsięwzięcia był Jan Skłodowski.

Na zebraniu zasugerowano — ze względu na nie przez wszystkich dostateczne rozumienie języka ukraińskiego — by w przyszłości poszczególne prelekcje były poprzedzane rozdaniem uczestnikom krótkich streszczeń wystąpień tak w języku polskim, jak i ukraińskim.

W następstwie wyjazdu, dwie jego uczestniczki przekazały naszemu Stowarzyszeniu, w dowód uznania za trud włożony w organizację Spotkań Na Pokuciu, darowizny na cele statutowe: Agnieszka Bogucka 300 zł. oraz Agata Rybińska - 500 zł.

Szczegółowa prezentacja imprezy została przedstawiona przez Kurier Galicyjski w artykule jego specjalnego wysłannika Wojciecha Jankowskiego. Jej tekst przytaczamy niżej.

- Organizacja powakacyjnych spotkań karpaccich, planowanych w dniach: 9 października, 13 listopada i 11 grudnia.
- Starania, przy współpracy z Uniwersytetem Przykarpaccym w Iwano-Frankiwsku, o uratowanie (dla zachowania dziedzictwa kulturowego, ale przede wszystkim przed całkowitą degradacją fizyczną) „Hallerówki”, historycznego obiektu w Rafajłowej;
- Oczekiwanie (mamy nadzieję, w miesiącach wakacyjnych) na decyzję Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie przyznania medalu „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej” dr. Laurentju Batinowi (opiekunowi i fundatorowi pomnika legionistów polskich w Berbești oraz współorganizatorowi upamiętnienia legionistów więzionych w Syhocie Marmaroskim po bitwie pod Rarańczą w 1918), na wniosek naszego Stowarzyszenia złożony w roku poprzednim. W przypadku decyzji pozytywnej rozważany jest wyjazd przedstawicieli Stowarzyszenia do Rumunii na uroczystość dekoracji;
- Ze względu na wstępne zainteresowanie kilku osób ze środowiska lubelskiego ściślejszą współpracą z naszym Stowarzyszeniem, rozważane jest utworzenie w tym mieście zespołu roboczego „Koło Res Carpathica w Lublinie”;
- Propozycja organizacji w miesiącach jesiennych i zimowych sobotnich lub niedzielnych integracyjnych wycieczek pieszych po Puszczy Kampinoskiej. W przypadku wprowadzenia tej inicjatywy w życie, będziemy o szczegółach informować na bieżąco;
- Stan przygotowań organizacyjnych do IV Biesiady Karpackiej, planowanej na dni 15-17 listopada. Więcej szczegółów niżej.

Spotkania na Pokuciu 2019 – Warsztaty Rafajłowskie II

Relacja prasowa i fotograficzna red. Wojciecha Jankowskiego - Kurier Galicyjski nr 11 (327)



Fot. Wojciech Jankowski

Młode stowarzyszenie Res Carpathica już po raz drugi zorganizowało dużą konferencję poświęconą Karpatom Wschodnim. W Stanisławowie i w Rafajłowej spotkali się specjaliści z dziedziny historii, architektury, etnologii, kultury, turystyki miejsc położonych w Karpatach wschodnich.

Res Carpathica po raz pierwszy zorganizowała konferencję w 2017 roku. Poświęcona wówczas była 80. rocznicy wydania „Prawd starowieku”, pierwszej części cyklu na „Na wysokiej połoninie” Stanisława Vincenza. Jan Skłodowski, prezes stowarzyszenia, postanowił powtórzyć udany projekt dwa lata później. Podobnie jak przy pierwszej edycji do Stanisławowa przybyła czterdziestoosobowa grupa z Polski. Znaczący Karpat i członkowie Stowarzyszenia Res Carpathica przybyli z Warszawy, Krakowa, Gdańska, Łodzi, Lublina, Krosna, a nawet z Paryża i Genewy.

Uroczyste otwarcie i pierwszy panel odbyły się w auli uniwersytetu w Iwano-Frankiwsku. Stanisławowska uczelnia była już po raz drugi współorganizatorem wydarzenia. Zebranych przywitali Ihor Cependa, rektor uniwersytetu, Maria Osidacz, dyrektor Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego, oraz Jan Skłodowski.

– Dziedzictwo kulturowe Karpat jest naszym wspólnym dziedzictwem. Nie tylko ostatnich dziesięcioleci, ale sięga ono końca XVIII wieku – zaznaczył Jan Skłodowski. – Ta konferencja jest próbą uhonorowania całej wspólnoty kulturowo-cywilizacyjnej, która zapoczątkowana została wiele stuleci temu w postaci niegdyś naszego wspólnego państwa.



Otwarcie: rektor Ihor Cependa, Maria Osidacz, Jan Skłodowski (fot. Wojciech Jankowski)

Pierwszy panel otworzył referatem „Powstanie i działalność Muzeum Pokuckiego w Stanisławowie w latach 1929-39” Jarosław Krasnodębski, doktorant Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Dzień wcześniej Krasnodębski zaprezentował się jako znawca Stanisławowa, gdyż oprowadzał uczestników konferencji z Polski uliczkami urokliwego miasta. Dr Krzysztof Duda z krakowskiej Akademii Ignatianum wygłosił referat „Tadeusz Wilczyński na Połoninie Pożyżewskiej”. Kandydat sztuk, Ołena Kozakewycz z Instytutu Ludoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy przedstawiła muzea sztuki ludowej na mapie turystycznej Huculszczyzny. Etnolodzy wystąpili tego dnia w silnej grupie. Zaprezentowali wyniki badań w ramach współpracy polskich i ukraińskich badaczy Huculszczyzny w ramach projektu „Huculszczyzna – antropologiczne obszary pamięci”. Jest to rezultat badań grantowych realizowanych przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki. Odbyło się wspólne wystąpienie prof. Lecha Mroza z Uniwersytetu Warszawskiego i docenta Petro Kostiućzoka z Uniwersytetu Podkarpackiego im. Wasyla Stefanyka „Antropologiczna pamięć Huculszczyzny”. Roman Czmyłyk, dyrektor Lwowskiego Muzeum Historycznego, omówił narracje muzealne na Huculszczyźnie. Jak się okazało, ta część wywołała najżywsze reakcje, dwie osoby zadały pytania dotyczące Huculszczyzny, ale wybiegające poza terytorium Ukrainy. Dyskusja dotyczyła rumuńskiej Huculszczyzny i Hucułów. Natalia Tarkowska, znawczyni historii ośrodka kuracyjnego doktora Tarnawskiego, wygłosiła referat o swej ukochanej lecznicy, jako o determinancie rozwoju turystycznego Kosowa w latach 1893–1939.



Aula uniwersytetu w Iwano-Frankiwsku (fot. Wojciech Jankowski)

Drugi panel tego dnia odbył się w progach współorganizatora konferencji Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku. Tę część otworzyły iwanofrankiwszczanki – dr Zoriana Łukomska z Uniwersytetu Nafty i Gazu mówiła o inwentaryzacji architektury turystycznej w górskiej dolinie Prutu w ramach współpracy między polskimi a ukraińskimi uniwersytetami, natomiast Łarysa Poliszczuk skupiła uwagę słuchaczy na degradacji obiektów turystycznych z okresu międzywojennego oraz na próbach ich rewitalizacji. Prekursorzy powojennych badań architektury kosowskiej lecznicy Katarzyna Tur-Marciszuk i dr Włodzimierz Witkowski wygłosili wspólny referat, podzielony na dwie części, „Architektura Zakładu Przyrodoleczniczego dr. Apolinarego Tarnawskiego na tle architektury Kosowa”. Członek Stowarzyszenia Res Carpathica dr Dariusz Dyląg wygłosił referat „Zdrój burkucki dawniej i dziś”. W trakcie konferencji był reprezentowany również Lwów – kandydat architektury Tetiana Kłymeniuk z lwowskiej politechniki miała wystąpienie poświęcone sylwetce architekta Jana Bagińskiego, natomiast docent Bohdana Czich-Knysz z lwowskiej Narodowej Akademii Sztuki poświęciła wystąpienie na korelację między turystyką a sztuką ludową Huculszczyzny. Tego dnia dumnie zaprezentowała się również Genewa. Dr Stanisław Zawodnik ze Związku Polskiego w Genewie zaprezentował sylwetkę prekursora badań karpaccich Baltazara Hacqueta de la Motte.

Pierwszego dnia otwarto również dwie wystawy poświęcone fotografii Karpat wschodnich. Na uniwersytecie zaprezentowano zdjęcia z cyklu „Huculszczyzna – antropologiczne obszary pamięci”. Jacek Wnuk zaprezentował w CKPiDE efekt swojej wieloletniej pracy fotograficznej pod tytułem „Karpaty Wschodnie”. Czarnobiałe fotografie pokazujące różne oblicza Karpat ukraińskich Wnuka będą tam wystawione do 15 sierpnia.

Drugi dzień obrad przeniósł się do Rafajłowej, obecnie nazywaną Bystrycą (po ukraińsku Bystrycia). Jest to miejsce szczególnie, gdzie II Brygada Legionów stoczyła bitwę z Rosjanami w 1915 roku, i miejsce szczególnych zainteresowań Res Carpathica. Dr Włodzimierz Witkowski z Politechniki Łódzkiej zaprezentował huculskie cerkwie w karpaccich letniskach. Pojawił się również motyw lwowski. Dziennikarz Andrzej W. Kaczorowski wygłosił referat „Lwowska i wschodniokarpacka działalność Ignacego Kozielskiego (1882-1964)”. Zasłużony filmowiec Waldemar Czechowski zaprezentował film

poświęcony kolejnej karpackiej legendzie. Uczestnicy Warsztatów Rafajłowskich obejrzeni dzieło „Stanisław Vincenz i jego Huculszczyzna”. W Bystrzycy ponadto w Domu Kultury odbył się wernisaż wystawy Jana Szarana „Moje bazgroły. Kościółki, cerkiewki i widoki górskie”. Odbył się tam również koncert dla uczestników i mieszkańców wsi.



Na cmentarzu w Zielonej przy grobie polskich legionistów (fot. Wojciech Jankowski)

Rafajłowicze ostatni dzień poświęcili na piesze wycieczki. Uczestnicy podzielili się na trzy grupy turystyczne i mogli odpocząć po dwóch bardzo intensywnych dniach konferencyjnych.

Warsztaty Rafajłowskie stają się wydarzeniem cyklicznym. Prezes Stowarzyszenia Res Carpathica Jan Skłodowski jest inicjatorem Spotkań na Pokuciu, a sama Rafajłowa jest mu szczególnie bliska. Jest autorem książki „Rafajłowa – huculska wieś w Karpatach Wschodnich”. Jak przyznaje, jego fascynacja jest niemal wielopokoleniowa, bo w 1935 roku jego ojciec był tu na obozie harcerskim i przywiózł do domu opowieści o Hucułach i polskim czynie legionowym.

Tradycyjnie uczestnicy wyjazdu odwiedzają miejsca pamięci na szlaku bojowym II Legionu Polskiego, na przykład w Zielonej. Uczestniczyli również we mszy świętej w Nadwórnej.

Współorganizatorami Warsztatów Rafajłowskich były ze strony ukraińskiej Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku, Uniwersytet Podkarpacki im. Stefanyka i Rada Wiejska w Bystrzycy, ze strony polskiej – Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie, Instytut Kulturoznawstwa Akademii Ignatianum. Wydarzenie wsparł Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Wydarzenie odbyło się w dniach od 5 do 9 czerwca. Patronem Warsztatów Rafajłowskich był Kurier Galicyjski.

Wojciech Jankowski

30 Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”

Ich data to 19-23 czerwca br., zaś miejsce — Piła i Jastrowie. To już jubileuszowa, 30. edycja „Bukowińskich Spotkań”. Uczestniczyły w nich delegacje i zespoły z ukraińskich Czerniowców rumuńskiego Campulung Moldovenesc, węgierskiego Bonyhad i z Polski (z Lubania, Dzierżoniowa, Piły i Jastrowia).

W dniach 19-22 czerwca towarzyszyła „Spotkaniom” Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wspólne dziedzictwo kulturowe i językowe”. Animatorką jej i współprowadzącą jest nasza Koleżanka, rodowita bukowinianka prof. Helena Krasowska (wicedyrektor Instytutu Sławistyki PAN). Wśród organizatorów konferencji ma zaszczyt znajdować się Stowarzyszenie „Res Carpathica”.

Nasze polary

W maju br., w następstwie naszej „akcji polarowej”, prawie połowa naszych członków zaopatrzyła się w polary „organizacyjne” – w kolorze zielonym butelkowym, z naszym trwale wyhaftowanym logo.

Uszyła je firma „Ocean” z Krakowa, zapewniając odpowiednią jakość materiału, staranne wykonanie oraz przystępną cenę (niespełna 70 zł wraz z kurierską dostawa do odbiorcy). Zamawiający mogli wybrać odpowiedni rozmiar polaru, a ich opinie jako użytkowników świadczą o trafności inicjatywy i dobrym wyborze firmy.

Kolejni zainteresowani zamówieniem polarem z naszym logo mogą zwracać się z tym do Jurka Barcikowskiego lub Janka Skłodowskiego.

IV Biesiada Karpacka

IV Biesiada Karpacka odbędzie się w miejscu rzadziej odwiedzanym – na Pogórze Przemyskim. Spotkamy się na Zielonej Polanie – ośrodku agroturystycznym nad samym Sanem, niedaleko Dubiecka (www.zielonapolana.com.pl). Wstępnie zgłosiło się na wyjazd ponad 30 osób. Szczegółowy program imprezy oraz sprawy organizacyjne prześlemy w ciągu 2 tygodni. Jeżeli ktoś z Członków zechciałby wesprzeć nas w przygotowaniu imprezy, prosimy o kontakt z organizatorem – Witkiem Grzesikiem, 515 146 316, witold@grzesik.waw.pl

Inwestycje Stowarzyszenia

Dla zapewnienia lepszej obsługi prowadzonych przez nas prelekcji i spotkań zaopatrzyliśmy się w czerwcu w komplet narzędzi multimedialnych: projektor, głośnik przenośny oraz przenośny mikrofon z wbudowanym głośnikiem. Dzięki temu staliśmy się niezależni od wyposażenia goszczących nas ośrodków.

Odbudowa dzwonnicy w Polanach Surowicznych

W tym roku prace koncentrują się na pokryciu blachą wzniesionego w zeszłym roku dachu oraz na oszalowaniu izbicy. Do dnia zamknięcia numeru biuletynu (9 lipca) wykonano ok. 95% prac ciesielskich oraz ok. 50% prac blacharskich. Planowane zakończenie prac 15 lipca. Szczegółowa relacja na www.facebook.com/polanysurowiczne. Chętni do wsparcia projektu (wciąż brakuje kilku tysięcy złotych do zbilansowania kosztów i przychodów) mogą to uczynić wpłacając darowizny na konto podane na stronie www.polanysurowiczne.waw.pl. Wszelkie szczegóły dotyczące projektu udziela inicjator przedsięwzięcia Witek Grzesik (515 146 316, witold@grzesik.waw.pl).



Stan remontu dzwonnicy z 5 lipca 2019 roku (fot. W.Grzesik)

Biblioteka internetowa

Wpłynęły do niej w czerwcu artykuły:

- Zabytkowy most w Pasiecznej (Jan Skłodowski)
- Jerzy Gawliński i jego „Dziennik tatrzański” (Jan Skłodowski)

Będą dostępne na stronie www w ciągu najbliższych dwóch miesięcy.

Nadsyłajcie teksty i zdjęcia dotyczące Waszej karpackiej aktywności. Będziemy je zamieszczać.

Nasze składki członkowskie

Za rok 2018 zalega z ich uiszczeniem jedynie kilka osób – kierujemy więc do nich prośbę o stosowną wpłatę. Jednocześnie dziękujemy coraz liczniejszym Kolegom za wpłaty składek za rok bieżący – prosząc pozostałych, by również zechcieli to uczynić w możliwie nieodległym czasie.

Nr naszego rachunku bankowego: 48 1140 2004 0000 3402 7627 0338 (składka roczna: 90, - zł.).

Nasze strony www.rescarpathica.pl i facebook

Nadal aktualny jest nasz apel - odwiedzajcie nasze strony www i fb. Znajdziecie na nich nowe komunikaty i wiadomości. Zapraszamy do zapoznawania się z nimi Waszych przyjaciół i znajomych.